

Posamezna številka

1 krono.

Številka 193. Leto: II. Maribor, nedelja 28. avgusta 1921.

Maribor, nedelja 28. avgusta 1921.

TABOR

Posamezna številka

1 krono.

Številka 193. Leto: II. Maribor, nedelja 28. avgusta 1921.

Maribor, nedelja 28. avgusta 1921.

Leto: II.

Maribor, nedelja 28. avgusta 1921.

Številka: 193.

Dr. Ivan Tavčar.

Danes slavi svojo sedemdesetletnico dr. Ivan Tavčar. Z njim slavi svoj praznik novejši del slovenske kulture in politične zgodovine. Biti pisatelj in politik je zelo odgovorna stvar, ker navadno politika uničuje literaturo ali obratno. Dr. Tavčar je to dogmo premagal z isto lahkoto, kakor je dokazal, da se njegov značaj ne stara. Če bi bil sin večjega naroda, bi izživel svojo bojevitost v celi biblioteki literarnih del, tako pa jo je spretno razdelil na dva dela, ki oba predstavljata sintezo vsega, kar je hotel povedati svojemu narodu in hkrati tudi sintezo narodnega razvoja v dobi, ki leži od časa, ko je posegel v naše javno življenje, do danes. Širje občinstvo, ki smatra za svojo obligatno narodno delo, da čita slovenske dnevniške, pozna jubilaranta, predvsem iz članke, ki jih je objavljala Slovenski Narod. Te članke so vedno prebrali tudi oni, ki se navadno omejujejo na kroniko dnevnih in političnih dogodkov, kajti vedeli so, da je vse, kar napiše dr. Tavčar, napisano tako, kakor se pri nas ne piše vsak dan. Predvsem njegov razumen kriterij, ki da vsakemu sklepu tako naravno logičnost, da prvi trenutek frapira celo vsakega nasprotnika; zatem pa njegov trd, izklesan, a vendar silno prožen in neizmehljivičen stil, kakor tudi simpatično življenje njegovih besed — vse to je postalo priljubljeno tudi pri onih, ki jim ne dela posebnih skrbi v življenju napredek in razvoj slovenske literature. Ta duhoviti ton, ki odlikuje najlepša dela političnih publicistov kakor so Hermann Bahr, Max Harden, M. Nordau, A. Ganvain itd. je izposodil pisatelj dr. Tavčar politiki dr. Tavčarju. Ker smo mali narod, katerega obzorje bi moglo premeriti ostrejšo oko s primernega mesta v višini, narod, ki je šele včeraj zapisal v svoj vademecum besedo »svetovno« in ki se sedaj ljubi lokalni naglas v vsem, o čemur se izpregovori v javnosti, nam je bila ta ozka zveza med literarnim in političnim kriterijem dr. Iv. Tavčarja samo v korist, in ker je bil dr. Tavčar že po svojih prirodnih sposobnostih zelo umen mož, je brez težkega prebredel diletantizem tako v literaturi kakor v politiki. Svoj krepk, skalnat gorenjski značaj, značaj ponosen in vzravnani, je ohranil do svoje sedemdesetletnice, ko se je vpognilo že mnogo hrbtov, ki so bili poprej ravni in ko je že mnogi duh podlegel fiziološki starosti. Mlada generacija, ki v čisto izpremenjenih zunanjih razmerah zaseda mesta ostarelih bojnikov, bo morala napraviti globok poklon pred neostarelostjo volje, energije, značajnosti in duševne prožnosti, ki odlikuje sicer sivolasega in bolehnega dr. Tavčarja. Kje se imamo starca, ki bi z mladostno silo posegal naravnost v sredo naših razmer, ki bi si napravil — ob vsakem dnevnem vprašanju trezno in tudi za nasprotnika simpatično sodbo in ki bi v poznih letih življenja ustvarjal literarna dela, polna sočne mladosti in jutranje vedrine in svežosti? ... Vprašajmo se samo, ali bo naša generacija, ki je zapravila velik del najdragocenejših mladostnih sil za vojne in povojne probleme, poslala novemu pokolenju nasproti tako izrazite osebnosti, kakor jih imamo v dr. Tavčarju, Iv. Hribarju, Nikoli Pašiču in drugih mladostnih stareh jugoslov. sedanosti?!

O dr. Tavčarju se že dni mnogo piše, zato podamo na našem skrajnem prostoru samo par potez k poznavanju jubilarjeve literarne in politične osebnosti.

Kot pisatelj je dr. Tavčar nastopil pod vplivom Jurčiča in Levstika. Izolali so ga — kakor piše dr. Prijatelj — v avduški jezici in v avduški misli.

Pacifističen proglas Rdečega križa.

DKU Dunaj, 26. avg. Mednarodna komisija Rdečega križa in Liga društva rdečega križa ste izdali v smislu sklepa konferenče v Genfu proglas, v katerem pozivate vse narode, naj z vsemi sredstvi pobijajo bojno navdušenje med ljudstvom. V proglasu se apelira na državnike, šole, univerze in kapital, naj se spominjajo delavstva. Vsi ti činitelji so polklicani vzbuditi človeštvu principe zdra-

vega internacionalizma, ki spoštaje rodoljubje posameznika, obenem pa nalaga vsakemu človeku dolžnost, spoštovati svojega bližnjega neglede na narodnost. Nikdo naj ne sodi drugega človeka skozi očala egoizma, jeze, strahu in strasti, temveč v duhu sloge in vzajemne pomoči. To je edino sredstvo, da dosežemo boljše bodočnost.

Položaj v Albaniji.

LDU Beograd, 26. avgusta. Vsled vstaje Mirditov je vlada v Tirani v zelo težkem položaju. Da bi se izognila ministrijski krizi, je odgodila seje narodne skupščine do septembra. Ako se kritična situacija dotled ne bo popravila, bo vlada razpustila parlament. V deželi

vlada velika vrnemirjenost. V zadnjem času poizkušajo Arnavti na več krajih priti na naše ozemlje, da bi Mirdite napadli za hrbtom. Naši dobrovolci — Arnavti jih zelo dobro odbijajo in imajo tam ni zavarovana, tako da lahko dohajajo v bitoljsko okolico. Naši obmejni oddelki so bili pomnoženi.

Bolgarski komitaši na naši meji.

LDU Beograd, 26. avgusta. Naša oblastva so doznala iz zanesljivega bolgarskega vira, da se v okolici sela Susica v strumniškem srezu nahajajo na treh krajih po 15 bolgarskih tajnih komitašev, ki po priznanju enega izmed njih čakajo še na 300 svojih tovarišev, da bodo potem prekorčili bolgarsko

mejo in začeli svoje razbojniško akcijo. Odredilo se je vse, da se prepreči vpad teh razbojnikov na naše ozemje. Preko Ohridske planine prihajajo bolgarski komitaši iz grškega ozemlja, ker meja tam ni zavarovana, tako da lahko dohajajo v bitoljsko okolico. Naši obmejni oddelki so bili pomnoženi.

Demonstracije v Monakovem.

LDU Monakovo, 26. avg. južnonemški korespondenčni urad poroča: Po velikih shodih delavcev, ki so se vršili z geslom »zoper navijanje cen in pasivno resistenco bavarske vlade« in na katerih je bila sprejeta resolucija, v kateri se dolži bavarska vlada, da je sokriva draginje, so krenili udeleženci nekaterih shodov, približno 6000 oseb, v mesto. Tam jih je razgurala policija in brambno moštvo. Priletem je bilo več ljudi ranjenih. Iz množice jd počil strel, ki pa ni ranil nikogar.

Množica je redarstvo potisnila v stransko ulico. Pri tem je ljudstvo potegnilo redarja s kolesa in ga preteplo. Tudi nekoga drugega redarja so pretepli do krvi. Nato se je množica zopet zbrala, da bi odšla na Karlsplatz in na kolodvor. Redarji so jo zopet razgnali. Blizu cerkve sv. Luke je neznan civilist šestkrat ustrelil z revolverjem. Zadel je enega moža smrtno in težko ranil več drugih. Strellec je pobegnil.

Zaplenjeni komunistični letaki.

LDU Sarajevo, 26. avgusta. Včeraj jutraj je v vlak, ki vozi delavce železniške delavnice na delo, našel železničar okoli 200 z roko pisanih in litografiranih rdečih letakov, v katerih se

delavstvo pozivlje, da nastopi proti »krvooločni buržoaziji« in da organizira rdečo armado. Letaki imajo podpis: Komunistična omladina. Policija je zaplenila letake in uvedla preiskavo.

Neuspehi grške vojske?

DKU Atene, 26. avgusta. Uradno vojno poročilo z dne 23. t. m.: Grška armada je po dolgih pohodih stopila na obrežju Caharija v stik z glavno silo sovražnika.

razglasila, da se Grkom vojaške operacije niso posrečile in da se grška vojaška sila umika proti Eski-Sehirju. Po drugi brzojavki iz Carigrada je grška torpedovka bombardirala peko mesto ob Crnem morju.

LDU Beograd, 26. avgusta. Iz Rima se poroča, da je carigradska vlada

Razstava v Sarajevu.

LDU Beograd, 26. avgusta. Poljedelsko ministstvo je odredilo veliko industrijsko in poljedelsko razstavo domačih proizvodov v Sarajevu od 24. do 27. decembra t. l.

Delo v pečuskih premogovnikih.

LDU Budimpešta, 26. avgusta. Madžarski korespondenčni urad poroča: Večerni listi javljajo, da je delo v pečuskih premogovnikih zopet popolnoma vzpostavljeno. Upati je, da se bo produkcija v bližnjem času znatno povečala.

Proces proti morilcem Tisze.

LDU Budimpešta, 26. avgusta. V procesu proti morilcem grofa Tisze je imel državni pravdnik obtožni govor. Obtožnica proti Lengyelu je umaknil. Lengyela so takoj izpustili.

Begunci iz Baranje.

LDU Beograd, 27. avgusta. Doznava se, da je vlada dovolila beguncem iz Baranje, da se naselijo na Kosovo polju.

Madžarski detachmenti proti izpraznitvi Zapadne Ogrske.

TIP, Dunaj, 27. avgusta. Iz Sopronja poročajo, da je tamosnji madžarski vojaški detachment odredel pokorščino medzavezniški komisiji in izjavil, da se pokori samo sklepu budimpeštanskega armadnega poveljstva.

Vladni komisar v Zagrebu.

LDU Zagreb, 27. avgusta. V smislu zakona je imenovan vladni svetnik Rudolf Petrik za vladnega komisarja v Zagrebu ter je agende mestne uprave danes prevzel.

Cehoslovaška in Poljska.

TIP Praga, 27. avgusta. »Prager Presse« poroča, da se je zunanji minister dr. Beneš v petek podal v Marienbad, kjer se bo sestal s poljskim pooblaščenem ministrom Erazmom Pilcem.

son — nemški pisatelji iz pozno romantične in zgodnje realistične dobe. — Objekt pisateljevega proučevanja in njegove umetniške ljubezni je domača zemlja, ki se ni poplavljenja od svečske povodnji, ampak je v njenem značaju, v pokrajini, v ljudeh, njih šegah in običajih, v govoricah in v mišljenju ohranjena izvornost in samoniklost, priprostost, najvna resničnost. Ta roussejevsko ljubezen do narode in življenjske priprostosti, to herdersko spoštovanje nacionalnih posebnosti, tvori gonilno silo Tavčarjevega rodoljubja in rodoljubnih pisateljskih namenov. O name-nih svojega pisateljevanja sodi dr. Tavčar nasproti Izidorju Cankarju (»Obiški« str. 146): »Pisati sem hotel povesti in novele, ne da bi imel pri tem kak poseben namen... Sillma je vnes seve tudi politika. Ker je bil tiste dni moderen »liberalizem«, kakor je danes moderen »socializem« hotel sem v svojih spisih zastopati prvega. Čemur se ni čudil. Tudi opozicija proti konservativnemu naziranjju je bila v mozi...« Iz te dobe, ki je politično kulturni zgodovinar zaznamuje z borbo med »staroslovenski« in »mladoslovenski« ali kakor se to glasi v terminologiji dr. Mahničar »ločitev duhov«, potekajo njegove zrele povesti in novele, ki nam slikajo Gorenjsko in njeno ljudstvo, naše družabne razmere in položaj naše takratne inteligence, deloma pa posegajo v slovensko preteklost, katere najslajša — »reforma« — je reformacija, deloma tudi bičajo z jedko satiro naše kulturne razmere (n. pr. »4000«). Tavčarjevi spisi so še danes priljubljeni pri vseh, katerim psihoza vojne dobe ni zamorila čutev za domači duh, za lepoto in resnično, prirodno življenje. Večina teh ima trajno vrednost, zakaj takšna literatura ne zastara, kakor ni zastarela Homerjeva Odiseja. Kakor ni Sofokles izgubil svojega čara, kakor se še danes čita delo Danteja in mnogih drugih reprezentantov minulih dob in narodov. Dokler bo naš narod, bo živel z njim tudi pisatelj dr. Tavčar. Poznejša dela, ki o njih govori naš podlistek, je pospešila pristna gorenjska trma: dr. Tavčar je hotel dokazati, da se ni postarel. Ta dokaz se mu je popolnoma posrečil, hkrati pa je dokazal tudi drugo: da kljub svoji prezaposlenosti v javnem življenju ni prekinil kontinuitete s svojo literarno osebnostjo, ampak da je kakor dvojniki z isto silo oživljal oba življenja.

Dr. Tavčar je bil tudi politik. Kdo bi našteval na omejenem prostoru njegovo politično delavnost! Saj ni bilo vprašanja v našem javnem življenju, s katerim bi ne imel kontakta. Bil je poslanec, vodja stranke, žurnalst, bil je v najtežjih časih župan Ljubljane in aktiven funkcionar v neštetihih mestih. Povsod se je udeleževal s polno silo in s kremenitim značajem. Niti njegov političen nasprotnik, če hoče biti samemu sebi pravičen, ne more vreči kamna za njim, zakaj tudi kot politik je bil značaj, kremenit značaj, ki ga ni moglo nič omajati. Kratkotrajno, bil je Slovenec, ki je zaslužil, da vstopi med prvimi v svetišče narodne svobode in jugoslovenskega ujedinjenja. In dr. Tavčarju je usoda naklonila, da je vstopil s jasnimi in ponosnimi korakom ter s svojo preroško dvignjeno roko preplašil vrane, ki so kvakale pred našim svetim nacionalnim hramom.

Dr. Tavčar je bil bojevniki našega naziranja, bojevniki za napredek in svobodo duha in dela. Borba, ki jo je začel v naših ozkih razmerah, je bila težka in žilava, a za to je priroda našega jubilaranta obdarila z vsemi sposobnostmi za to borbo. Napredna, demokratska ideja slavi v pisatelju in politiku dr. Tavčarju svoj granitni stebel, kateremu se uravno zadržuje in

Josežen že precejšen del našega programa, da se narod tudi v zakotnih vaseh budi k samostojnemu mišljenju, ki je pogoj za pravo demokracijo in za razvoj vseh narodnih sil.

Kogar ni med nami, ki bi ne želel mladostnemu starcu, da učaka sredi plodovitega dela še mnoge srečnih let? Ave, magister!

Kako smo se sami osvobodili.

(Glas iz občinstva).

Dr. Korošec je izrekel ponosne besede: Ne kralj Peter, mi Slovenci smo se sami osvobodili! Gotovo je pri tem mislil na majniško deklaracijo in na vse ono delo, ki ga je v prvi vrsti on z drugimi poslanci opravljal v avstrijskem parlamentu in izven njega. Bilo bi krivično, ko bi hoteli omalovaževati in podcenjevati to trudapolno in uspešno delo. Res je, med širokimi množicami je bilo o prevratu ustvarjeno razpoloženje za Jugoslavijo. Seve, si je ljudstvo to Jugoslavijo predstavljalo kot obljubljeno deželo, ker ne bo treba delati, ne plačevati davkov, in kar bo še za rajsko življenje potrebno; vse to bo dala bogata Jugoslavija. Meje nam bo potegnili Wilson, kakor si jih bomo sami želeli, stražili jih pa bodo antantni vojaki. Iz teh pravljicnih sanj nas je polagoma zdravila in stregnila nemila realnost, ki je dokazala staro resnico, da za pridobitev svobode še ne zadostuje samo navdušenje, temveč si jo je treba priboriti. V Parizu so nas presojali po tem, koliko smo mi Slovenci med svetovno vojno pomagali do zmage antante, ne pa po tem, koliko naših fantov je dobila avstria in nemška vojnica odlikovanja. No, in tedaj jo bilo kmalu konce naštevanja naših zaslug! In naša požrtvovalnost? Ko je bilo treba zasesti naše zamišljene meje, vzdržati v splošni podivjanosti red in mir, zavarovati javno in zasebno imovino, krotiti naše narodne nasprotnike, kje so bili takrat tisti, ki bi se bili še naprej bojevali? Blagoslovljena bodi peščica tistih, ki so pojmlili zgodovinsko važnost one dobe, in voljno se pokoreli disciplini vztrajali pod orožjem! Ogromne, pred vsem pa, kdo bi naj bil sicer niso hoteli ter raje ostali lepo doma! Seve, kdo bi bil sicer sedel doma za pečjo, kdo bi se bil tako požrtvovalno brigal, recimo za aprovizacijo, kdo bi bil v tistih časih konjunktura tako nesebično skrbel za življensko potrebščine, pred vsem pa, kdo bi bil naj sicer manifestiral za Jugoslavijo, kdo ji naj pijal! O, še dobro pomnimo, s kakšno »armado« je razpolagal naš general Maister v tistih odločilnih časih! Naših junakov se je javilo toliko, da mnogokrat ni bilo mogoče postaviti niti najnujnejših straž v Mariboru, kaj še le, poslali v ožrožene kraje vsaj par obo-rožencev! Da, prihajali so v vojašnice in se javili za službovanje; ko smo jih pa nasitili, oblekli in obuli, jih je pogosto noč zopet vzela! Kakor s strtimi fajci se je moralo z njimi ravnati, sa-

mo da niso ušli. Samo še za nekaj dni, smo jim pravili, da jih zadržimo, potem pa bodo že prišli Srbi in prevzeli straže. In kakšno hrano so zahtevali! Dvakrat na dan meso in še koliko! Da, pa bi bil kateri hotel v kuhinji pomagati, pa bog ne daj! Ali naj popišem sramotno-smešne prizore, kako se je le vsled lepega prigovarjanja in prošnji navadno vendar le posrečilo, naloviti toliko požrtvovalnih junakov, da so za menažo nalupili potrebno množino krompirja! To je le ena sličica iz tistih časov, ko smo se sami osvobodili!

Ne morem izraziti veselja, ko so se res javili prvi Srbi! Kaj je pomenil nastop srbskih vojakov za naš Maribor in naše meje, to je — upamo saj — še v splošnem spominu! Da nas niso Srbi pred antanto proglasili za svoje in nas podprli s svojim discipliniranim, slavnoznanim vojaštvom, bi bila danes za Slovence meja — Sava, toda tako, da bi bil južni del pod oblastjo Lahov, severni pa Nemcev. Edino Hrvat bi bil najbrž dosegli svojo državico, prav gotovo pa še bolj skrnjeno, kakor sedaj vsled rapalske pogodbe! To resnico naj bi si vsak zabavljac vsak dan na vse zgodaj ponovil! Kdor trdi drugače, je ali slep, ali pa vedoma laž! Zato pa: Večna hvala in slava kralju Petru Osvoboditelju!

Omagajte našim visokošolcem v tujini.

Veliki del naših akademikov je primoran študirati na univerzah v tujih državah. So to predvsem univerze Češkoslovske in Avstrije, največ Praga, Brno, Dunaj. Življenske razmere v imenovanih mestih so pa jako neugodne za naš akademski naraščaj. V Avstriji velikaška draginja, v Češkoslovaški visoka češka valuta, razen tega visoke šolske takse, ki jih morajo naši akademiki kot tuje na teh univerzah plačevati. V največji gnotni bedi je lansko leto seglo dijaštvo po samopomoči, organiziralo se je v lastnih Slovenskih dijaških zadrugah, strogo nadstrankarskih ekonomičnih organizacijah in tako upalo z združenimi močmi doseči podporo s strani vlade kakor tudi naše javnosti. Upanje jih ni varalo. Organiziranemu dijaštvu, ki je podprlo svojo prošnjo z natančnim statističnim materijalom, je radevolje nudila pomoč pokrajinska vlada v Ljubljani. Bilo bi pa preveliko, da bi se zadruge ne obrnile na našo javnost, deloma s pismenimi prošnjami, deloma potom svojih članov z nabiralnimi polami. Treba je omeniti, da se je javnost v veliki večini požrtvovalno odzvala, bilo je le malo slušajev, kjer bi pripravovali našo bedo gluhim ušesom. Na ta način je bilo mogoče rešiti zadrugam težko nalogo, to je popolnoma vzdrževati skozi celo šolsko leto 1920-21 skoro 90 odst. slovenskega dijaštva v tujini. Bliža se novo šolsko leto 1921-22. Blagajne zadrug so prazne. Ali naj dijaštvo, ki mu je večinoma to leto zadnje

leto študij, prekine študije tik pred svojim ciljem?! Ali se pa naj pusti našo mladino 1 leto životariti in stradati! Gotovi s svojimi študijami, toda bolani se bodo potem vračali ti dijaki v domovino in narod, država, ne bosta imela od teh novih sil tiste koristi, kakor če bi se jih pravočasno zadostno podpiralo. Od vlade upamo, da dobimo pomoč.

Zadruga se obračajo ponovno na našo javnost v prepričanju, da najdejo tudi tokrat razumevanje za položaj naše omladine, kakor so ga našle lansko leto. V bližnjih dneh bodo potrkali njih člani na vrata naših rodoljubov z nabiralnimi polami Slovenske dija. zadruga v Pragi in Slovenske dija. zadruga na Dunaju.

Prosimo p. n. občinstvo, da jim gre po možnosti in roko. Najmanjši dar je dobrodošel! V naprej se zahvaljuje vsem darovalcem najsrčneje:

Slovenska dijaška zadruga, Praga.

Slovenska dijaška zadruga na Dunaju.

Nabiralne pole za prispevke

„Ljudski knjižnici“

na mesto venca na grob Kralja Osvoboditelja so v upravi „Tabora“ in v trgovinah Zlate Brišnikove ter J. Soštariča v Mariboru.

Notranja in zunanja politika.

* Klerikalni shod v Mariboru. To nedeljo priredi klerikalna stranka v Götzovi dvorani velik ljudski shod. Govorili bodo dr. Korošec o politično-gospodarskem položaju, dr. Verstovšek o vzgoji, prof. Vesnjak o davčnih bremenih in tajnik Zebot o strankinem delu. Kakor luna, ki vedno obrača k zemlji svojo svetlo stran, bodo častiti gospodje voditelji pokazali svojim pristašem samo bleščečo stran. (Ni vse zlato, kar se sveti). Tako bodo samo njihova ljudje poštenjaki, njihov program zveličaven, njihova stranka univerzalno zdravilo za državo! Vsak bo pevedal, kar bi lahko storil, če bi se svet vrtel na črkah strankarskih programov, previdno pa bo zamolčal, da bi na vladi delal iste napake, kakor jih delajo njegovi nasprotniki. No, pa to ni glavno. Glavno je, da ljudje slišijo, da je Jugoslavija za nič, odkar Slovenija ni več izključna domena rimskega klerikalizma. Vse je za nič, odkar v beograjski vladi ne sede več dr. Korošec, Roškar, Gostinčar in drugi. Pristaši bodo seveda prikimali, da je res tako in se zadovoljno razšli domov. Ker bo najbrž lepo vreme, ni pričakovati hujske nesreče.

* Napredek po rakovo kaže Slov. ljudska stranka. Najprej je hotela osvoboditi državo in pobasati ministrske stolce. Ni šlo. Odslej je bila v njenem pravovernem očenašu avtonomija Slovenije s poverjeniki in pokrajinskimi poslanci. Tudi fiasko. No, sedaj pa komandira občine in postavlja župane kot cugs-komandante svoje garde.

* Preveč ministrov imamo, toži zadnja „Straža“ ter udriha po Beogradu in oklofuta na hitro roko par ministrov, ki ji pridejo pod pest. Ne pove pa, da se njen žolč obrača radi tega, ker nimamo v Ljubljani še poverjenikov in cele vrste pokrajinskih poslancev, ki bi osrečevali slovensko pleme s svojimi političnimi talenti. Ne pove tudi, zakaj ni g. dr. Korošec, ko je bil ministrski podpredsednik oziroma resortni minister, v ministrskem svetu zahteval, da se pat njegovih tovarišev pošlje na razpoloženje, njihovi resori pa natovorijo na njegova močna pleča. Res je čuden svet naš Norotan, odkar nimamo poverjenikov v Ljubljani!

* Sramotna demonstracija zagrebskega mestnega sveta proti vladarju in državi. Kakor smo zabeležili včeraj v dnevnih kroniki, vzbuja gnus celo pri nekaterih poštenih pristaših zajedničarske in — frankovske stranke. Storilci tega protidržavnega akta hočejo sedaj ublažiti vtis svoje strankarske stekline in trde, da so s tem hoteli protestirati proti ustavi in proti temu, da se zagrebske ceste — ne posipljejo s prodcem (!) Ta argumenta bo morala naša Kljija zabeležiti na posebno vidno mesto, da bo še prihodnjim rodovom v svarilo in dokaz, kam vodi hrvatska trma. Nekoliko previdnejše, zahrbtno, kakor je njih navada, so jo odrezali tudi slovenski klerikalci, ki so v „Domoljubu“ označili kraljevo smrt in pogreb samo s par besedami, dočim so ob smrti Kaiserja Franza Josefa napolnili celo številko s svojimi monarhističnimi občutki. Te vrste republikanstvo je gnoj Jugoslavije in se zgražajo nad njim pravi in prepričani republikanci.

* Raztrganje Stajerske. Kakor smo že poročali, je bivši graški vseučiliški profesor Luschin Ebengreuth izdal knjigo z gornjim naslovom, v kateri se navzlic mirovni pogodbi poteguje za nedeljivost bivše vojvodine Stajerske, ki bi naj pripadla seveda Nemški Avstriji. Njegovi argumenti?! Zadnja številka „Deutsche Grenzwaht“ na uvodnem mestu prinaša odlomek te knjige s sledečimi „tehtnimi“ zgodovinskimi izvajanji. Nedeljivost Stajerske izreka § 1 temeljnega zakona Stajerskega deželnega zbora iz leta 1848 in za ta paragraf se je zavzemal tudi celjski poslanec poštar Gurnigg, ki je veljal kot slovenski prvak. Nadalje so 25. maja 1918 v avdienci pri cesarju Karlu protestirali proti delitvi Stajerske, nemški in slovenski župani iz Spodnje Stajerske, ne pove pa, da so bili to samo izraziti nemškutarji pod vodstvom ptujskega župana Orniga in „Stajerčeva“ urednika Linharta. — Mura od

Cvetje v jeseni.

(Dr. Ivan Tavčar. Zbrani spisi. VI. zvezek. Cvetje v jeseni. Visoška kronika. Izdala in založila „Tiskovna zadruga“ v Ljubljani. L. 1921.)

K sedemdesetletnici dr. Ivana Tavčarja je izdala „Tisk. zadruga“ v znanu zbirki »Slovenski pisatelji« VI. zvezek njegovih zbranih spisov. Pred 20 leti je izdal dr. Tavčar svoje zbrane spise pri Kleinmayerju in Bambergu v Ljubljani. Zbrani spisi so obsegali 5 zvezkov in splošno se je takrat mislilo, da je dr. Tavčar s tem zaključil svoje literarno delo. Oni, ki so znali to delo prav ceniti, so obžalovali, da je pisatelj prevzelo dneвно in politično delo tako, da mu ni preostajalo časa za leposlovje. Toda umetnik v dr. Tavčarju še daleko ni umrl in oglasil se je čez leta zopet z romanom: Izza kongresa. Ta roman, ki nam kaže Ljubljano l. 1921. in razne zgodovinske in ljubljanske dogodke te dobe, je bil pisan sredi političnega dela pisateljevega — pravijo, da ga je celo pisal v parlamentu sredi dolgočasnih političnih debat. »Izza kongresa« je prešlo zopet nekaj let, predno se je pisatelj zopet oglasil. Sredi divjih vojnih let je začel »Ljub. Zvon« prinašati njegovo povest »Cvetje v jeseni«. Od časa, ko je divjal povsod življenje in smrt in je tudi po naši zemlji

bobnela bojna furija, se je vrnil pisatelj v svojo tiho poljansko dolino in je napisal spomin svojih mladih let. »Cvetje v jeseni« je res pravo cvetje z bogatega razkošnega vrta Tavčarjeve romantike. Domača poljanska dolina in njeni ljudje se tu podani tako krepko in sveže, da nehote živimo z njimi, da čutimo z njimi in razumemo njih globoko duševno dobroto, ki se skriva pod trdo zunanost njihovih besedi. Najlepše je podana glavna junakinja Meta, priprosta deklica, z resnično nesebično ljubeznijo, lepa in čvrsta kot roža na gori, cvet domačih poljan, ki zasanja o nemogoči sreči in jo smrt reši pred razočaranjem v trenutku največje sreče. »Cvetje v jeseni« je pravi cvet naše literature in bo ostalo tudi med dr. Tavčarjevimi spisi na prvem mestu. S »Cvetjem« pa je podal pisatelj tudi dokaz, koliko mlade umetniške sile še živi v njem. Krepko je tu pvodrajena naša kmečka poštenost proti gospodarski izprijenosti: narava dela človeka dobrega oz. po naravi je človek dober, kultura ga pokvari. To je rekel Rousseau in to resnico čitamo v vsej romantični šoli. Pisatelj sam piše o svojih mladih letih: »... Bili smo del prirode in nehote smo se hoteli da povadamo k zemlji, kakor pripada k tej zemlji jelka, ki raste na slomenu Mladega vrha. S pri-

rodo smo skupaj zrastle in eno smo se čutili z njo. Zatorej me sili vse nazaj v rojstni svet in tja me bo sililo, dokler me bodo nosile noge! Kadar zopet pridem v rojstno krajino, me v hipu obdajo otroška leta. Niti najmanjši pripetljaj ni pozabljen in spominjam se vsakega kraja, kamor je nosila ptica svoje gnezdo, kjer smo kurili krese, kjer smo lovili rake-koščake ali tolkli kozo...« Vsa dolga mestna doba ga ni mogla odtujiti njegovi poljanski dolini, ki je pozna do zadnjega kota. Popisovanje teh krajev je v njegovih spisih tako plastično in izrazito, da nas spominja na žive barve mojstrov Šubicev, ki so tu doma. Pisatelj pozna enako zgodbe starih in novih časov, ki so se tu dogajale. Zato najdem v njegovih povestih celo zgodovino poljanske doline.

V »Cvetju v jeseni« povdarja pisatelj posebno srečo kmečkega stanu. Ob času ko je zdvijala kulturna Evropa v svetovni vojni, se je tem bolj pokazala tiha sreča priprostega življenja. Junak »Cvetja« je absolvirani jurist oz. na pol advokat, ki najde na počitnicah v domačem kraju dobro domače dekle in hoče zaradi nje zapustiti mesto in advokaturu in se posvetiti kmetijstvu. Pisatelj piše o kmetu:

»Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zem-

ljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če ima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopicico zdravil in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od celega sveta.«

Tak kralj hoče poslati junak »Cvetja« in v trenutku, ko hoče izvršiti svoj naklep, mu iztrga smrt ljubljeno bitje, zaradi katerega je hotel zapustiti mesto in se vrniti na kmete..

Dasi so nazori, ki jih pripoveduje junak svojim trem poslušalkam, nekoliko pretirani in izrazi tu in tam drašični — nas vendar spaja povest sama s tako vabljivim vonjem poljanskih gor, da radi verujemo vse in sprejemamo to cvetje v jeseni kot lepo dišečo rožico z domačih travnikov. Vse je tu slikano tako resnično in priprosto, da se ti zdi, da ni nikjer nič izmišljenega (povest ima resnično ozadje). Konečno pravi pisatelj:

»Eno je glavno: naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, kateremu korenine nikdar ne usahnejo! V to moramo delati vsi, na to moramo misliti takrat, kadar se odločujemo za poklic in predvsem tedaj, kadar se ženimo. Kdor se ženi, naj se ženi tako, da mu bo zakon oklep, ki ga še bolj zveže z domovino, in otroke naj rodi, ki bodo pomnožili

Spilja do Radgone tudi ni naravna meja, ker imajo nekateri kmetje svoje njive in travnike onstran reke in ker je Mura od 12. do 15. stoletja večkrat spremenila svoj tek. Takrat pa se ni bila regulirana, sedaj pa je, tako, da se meja lahko natančno določi ravno na tem mestu. — Ako ostali dokazi Luschinovi za nedeljivost Štajerske niso temeljitejši od teh, ki so ponatisnjeni v „D. Grenzwacht“, se nam njegove knjige ni treba bati, tudi, če je izdana v angleškem jeziku.

* „Südmarka“ je izdala poseben zemljevid štajerske dežele, iz katerega je baje razvidna velika krivica, ki je zadela Nemce z senzermenko mirovno pogodbo. Zemljevid ima tudi namen agitirati za priklopitev k Nemčiji.

* Nova smer med nemškim dijaštvom. Dne 27. in 28. t. m. se vrši v Melku ob Donavi sestanek nemških dijaških društev v svrhu nadstrankarske organizacije za doseg Velike Nemčije.

* Dr. Weckerle umrl. Iz avstro-ogrške politične zgodovine dobro znani bivši ogrski ministrski predsednik Weckerle je 26. t. m. umrl v starosti 75 let.

* General Komisarow izgnan. Naše oblasti bodo te dni znanega ruskega generala Komisarova, ki je v našem varnem zavetju vzdrževal zveze z nemškimi spartakovci, izgnale preko Romunije v Rusijo.

* Erzberger umorjen. Državni poslanec berlinskega parlamenta Erzberger je bil 26. t. m. v kopalnišču Griesbach umorjen. Erzberger je pripadal centru. Gre za političen umor.

Zanimivosti.

Zakonska zvestoba. Navadno je ženska ljubezen jako nestanovitna, vendar se še tu pa tam najde kakšna izjema. Da pa bi katera ostala svojemu zaročencu 50 let zvesta, je taka redkost, da je skoraj neverjetna; danes je prva skrb male punčke, ki je jedva izstopila iz šole, da se omoži. Mogoče tudi samo zato, da se čim prej zopet loči, ker je to dandanes v „navadi“ in bolj moderno. Pred kratkim se je vršila v Charlottenburgu v Nemčiji jako „nemoderna“ poroka. Ženin je bil 75 let, nevesta pa jih je imela že 65 na hrbtu. Bila sta 50 let zaročena, in šele sedaj v sivi starosti jima je bila dana možnost, da sta stopila v „sladki“ zakonski stan. Ona se piše Pavlina Günlich, znana v Charlottenburgu pod imenom „teta Rožica“, in je bila hči državnega uradnika. Ko je bila stara 3 leta, je spoznala svojega poznejšega zaročenca, takrat 13 letnega učenca Karla Krahnesta. Deček, ki je znal lepo svirati na gosli, si je kmalu znal priboriti srce dekleta. Njena teta, ki je bila nameščena na cesarskem dvoru, je priskrbeli 13 letni Pavlini mesto sobarice na cesarskem dvoru. Tu jo je Karl zvesto obiskoval in ji sviral na gosli, kar je ona tako rada poslušala. Nekega dne pa je prinesel seboj za-

ročne prstane, toda na njegovo žalost se Pavlina kot cesarska sobarica ni mogla moštiti. Počakala sta torej še nekaj časa. On je absolviral učiteljske in ona je hoteli zapustiti dvorno službo, da bi se lahko z njim omožila. Pa zopet so nastale zapreke. Karel, ki je imel več veselja do godbe, kakor pa do šole, se je posvetil samo godbi in postal kapelnik. To pa mu je neslo komaj toliko, da je mogel sam skromno živeti. Na ženitev niti misliti ni mogel, preden ne postane „velik“. Ona je štela takrat 25 let, njemu pa jih je bilo 35. In tako je ostalo. Ona sobarica, on godec, čas pa je potokeal. Slavila sta jubilej zaroke, a na poroko še vedno ni bilo izgleda. Življenje je postajalo od dne do dne dražje. Karel je kljub temu ostal zvest svoji zaročnici ter hodil z njo vsak večer na izprehod. Ko je Pavlina izpolnila 60. leto, je šla v pokoj. On je postal med tem že sivolas starček. Njena pokojnina je komaj zadostovala za juho in krompir. Med tem so prišli hudi časi svetovne vojne. Karel je stradal in zbolel ter prišel v bolnico odkoder so ga premestili v mestno ubožnico. Sedaj je star 75 let in šele sedaj se mu izpolnila njegova srečna želja, da se je oženil s svojo izvoljenko, ki mu je bila vseh 50 let, kar sta bila zaročena, vedno zvesta. Stara „teta“, a mlada žena ima sedaj 65 let ter je čila in zdrava. To pa je ravno njena nesreča. Dokler ni onemogla, je ne sprejmejo v mestno ubožnico, in tako morata „mlada“ zakonca kljub temu še vedno živeti ločeno. Mogoče pa bo tudi njej usoda tako mila, da jo bo združila s svojim možem — v ubožnici.

Dnevna kronika.

Maribor, 27. avgusta.

— **Zaprisega učiteljstva slovenjebistriškega okraja.** V četrtek je g. okr. glavar dr. Lajncic zaprisedel učiteljstvo slovenjebistriškega okraja na ustavo in za kralja Aleksandra.

— **Naše ženstvo** je bilo po svojem ženskem društvu pozvano, da pokaže svoje globoko zalovanje za kraljem tudi z nošenjem žalnih oblek, ali vsaj flora. Lepo! Mi pa smo pozvali moške in ženske, da to svoje zalovanje tudi dejansko dokažejo s prispevki za „Ljudsko knjižnico“ namesto venca na kraljevi grob. Opazili smo med tem že mnogo žensk v žalni obleki in s florom na ulici, nobene pa še baje ni na nabitih polah za knjižnico. Kaj si naj torej mislimo? Pobrignite se torej, predno objavimo izkaz. Nabiralne pole leže v upravi „Tabora“ v trgovinah Zlate Brišnik in Iv. Soštarica.

— **Stavbeno vprašanje v Mariboru.** Pod tem naslovom prinaša četrtekova „Enakost“ glose k stavbenemu vprašanju v Mariboru. Mi se s temi izvajanjmi v splošnem popolnoma strinjamo in samo želimo, da bi novi občinski svet ravno v tem pravcu pokazal svoj socialni

čut. Res je, da je Maribor eno izmed onih mest v naši državi, kjer se stavbeno gibanje nahaja že več let na mrtvi točki. Pri nas je dovolj bogatih posameznikov, ki bi lahko zidali nove stavbe, če bi imeli nekaj več socialnega čuta kakor pa komodnosti. Zlasti pa bi bile dolžne zidati banke, s katerimi je Maribor lepo obdarjen. Banke zavzemajo krasne stanovanjske prostore, dasiravno imajo dovolj sredstev za gradnjo lastnih poslopij. Tudi stavbišč ne manjka, zakaj Maribor še daleko ni prenapolnjeno mesto. Imamo mnogo prostorov v najprometnejših ulicah, ki bi se dali zazidati ali dvigniti v višino. V drugi vrsti bi morala zidati država. Danes državna oblast zahteva, da se morajo njenim uslužbencem pred vsemi drugimi kategorijami zasigurati stanovanja v mestih. Lepo je, da država skrbi za svoje neposredne organe, ne more pa zahtevati, da drugi sloji zaradi tega naseljujejo vlažne in ozke klučnje, kjer ni dovolj zraka, solnca in snage, kjer so največja gnezdišča boleznih. Tudi ti sloji so kot državljani in davkoplačevalci ravno tako država kakor državna birokracija. Zatorej naj država zida za svoje nastavitelje, hkrati pa s svojo avtoriteto prisili premožne poedince, da pričnejo zidati. — Koliko delavcev, zasebnih in državnih uradnikov se sedaj gnete v nepripravnih stanovanjih, koliko jih že tpi na boleznih prebavi, ker morajo uživati vsled neprimerne, od več družin uporabljene kuhinje slabo kuhano hrano?! Temu bi se dalo od pomoči samo na ta način, če bi država zgradila nekaj stanovanj za svoje uslužbence.

— **Naduta Italijanka.** V Mariboru se nahaja na počitnicah tržaška učiteljica, Italijanka Arragoni. Ker ima baje nekoliko lir, ki bi v Trstu pomenile beraštvo, tukaj pa nanesejo za par dni brezskrbnega življenja, je zelo oblastna in si drzne mirne slovenske dijake na javnem mestu, v parku, opsovati v „sciavo“. Mislimo, da bi ji naše oblasti dale ponjuhati pod nos, da pri nas ni smradu tržaške fašistske „kulture“.

— **Iz mariborskih zanimivosti.** Stavbeni mojster g. N. v Vrtni ulici št. 12 je natančen, na ure preračunjen jugoslovenski državljani. Na dan kraljevega pogreba je razobesil črno zastavo točno od 8. do 9. ure dop. Brihtno, kaj ne? — O poštnem poduradniku L., ki stanuje poleg neke zasebne kuhinje, nam poročajo, da ima na vratih svojega stanovanja napis „k. k. Postunterbeamter“. Malo hitreje pa bi že lahko izpreminjali svojo barvo, očka! — V neki gostilni sede naši „špisarji“ in politizirajo. Nekdo pripoveduje v isti sapi o ministrih in o luki Baroš. To je bilo enemu izmed „politikov“ že preveč in je nejevoljno zamahnil z roko: „Kaj zato, če je odstopil minister Luka Baroš. Saj jih bo še deset na njegovem mestu.“

— **Ukinjenje poštnih nakaznic v kronski veljavi.** Po razpisu kr. ministrstva za pošto in prevoz od 17. av-

gusta t. l. razglašamo: Ker se finančno ministrstvo ne protivi, da se napiše znesek pri tuzemskih poštah vplačanih poštah nakaznic (uputnic) samo v dinarski veljavi, odredimo, da se dne 1. septembra t. l. vplačila poštah nakaznic v kronski veljavi ukinejo in da se njihova vrednost (znesek) od tega dne dalje označa v dinarski veljavi ter da se vrši vplačilo nakaznic samo v dinarski veljavi. Razuje se, da se morajo vršiti izplačila poštah nakaznic ter njihov vpis v račun izplačanih poštah nakaznic, odnosno v dohodno knjigo poštah nakaznic tudi samo v dinarsko-parski veljavi. Nakaznične police in tiskovine, ki se rabijo v nakaznični (uputniški) službi, pa so tiskane na kronsko-vinarsko veljavo, je uporabljati do popolne porabe, a pred uporabo se morajo vsepovsod označiti (tudi službene) v stolpcih itd., v kronsko-vinarski veljavi lično prečrtati oziroma razločno in lepo na dinarsko-parsko veljavo popraviti. Največje vplačilo na eno nakaznico (uputnico) je 1000 (tisoč) dinarjev.

— **Amnestija.** Ministrstvo za pravosodje je začelo sestavljati seznam obsojencev, ki bodo pomiloščeni, ko novi kralj Aleksander stopi na prestol.

— **In zopet Cehi.** Ponovno smo že stavljali v svojem listu našim političnim, kot kulturnim delavcem za vzgled brate Cehi. In vendar dvomimo, da bomo kljub svoji bahavi širokoustnosti kedaj dosegli njihovo kulturno zrelost. V Mariboru je komaj peščica Cehov in še ti večinoma iz srednji slojev in vendar: kako čilo duševno življenje vlada v njihovem Češkem klubu. Sedaj so sklenili znatno razširiti češki oddelek v „Ljudski knjižnici“ in imajo zato že čez 10.000 K denarja zbranega, v jeseni otvorijo svojo marijoneto gledališče za otroke itd., naša „Ljudska knjižnica“ pa že celo leto beraci na vse mogoče načine, pa se naša javnost še vedno ne zganje in nas je 30.000 v Mariboru. In kako radi govorimo potem o „balkanizmu“, v katerem pa tičimo seve sami do ušes!

— **Tezenska internacionala in državno zalovanje.** Prejeli smo: Bolj surovih ljudi kakor jih ima Tezno, nima cela Slovenija. Naši internacionalci prekašajo v surovosti celo Albance. — Pod praporom internacionala je vsaka tudi najhujša surovost in brezaktnost dovoljena. Ni sobote ne nedelje, da bi ne kričali kakor zamorci, ko se pripravljajo za naskok. Tudi nedolžni pločovi trpijo radi njihove „kulture“. Tega nočnega vpitja se je naveličal že vsak pošten občan. Prosimo kr. orožniško postajo, da se malo pobriga za nočni mir. Posebno pa jo opozarjamo, ali jim je znano, kaj se je godilo v tork dne 23. t. m. v gostilni veleinternacionalca Očka, dan po pogrebu Nj. Vel. kralja Petra? Ali se spodobi, da se je tam pilo pozno v noč, pod vodstvom komunističnega Fritza Orniga. Seveda inter-

slovensko vojsko in armado slovenskih delavcev.

To bi bila torej sklepna misel te lepe povesti. Njen poučni namen seveda ne moti njene umetnosti. V tem oziru je dr. Tavčar mojster, ki pozna pravo pot med utile in dulce.

Poleg „Cvetja v jeseni“ imamo v tem zvezku tudi prvi del „Visoške kronike“, ki je izhajala v „Ljub. Zvonu“. Pisatelj obeta še dva dela te „kronike“ — en del bo obsegal francoske čase, drugi del novejšo dobo. Zelim, da bi bilo pisatelju dano lepo delo dovršiti. Prvi del „Visoške kronike“ nam kaže poljansko dolino okoli l. 1700. V trdem starinskem jeziku nam riše pisatelj ljudi in dogodke te dobe. Stari Poljančci, bivši protestantje, nastopajo tu v svoji borbi za obstoj. Vse to je treba čitati, ako hočemo dobiti o delu pravi pojem. Ni naš namen govoriti o tem. Hoteli smo govoriti predvsem o „Cvetju v jeseni“. Zdi se nam, da se dandanes pri nas premalno čita in da gre mnogo lepih domačih del neopazanih mimo nas. Bilo bi škoda, če bi nam ostalo neznano „Cvetje v jeseni“. „Tisk. zadruga“ je dobro ustregla vsem prijateljem slov. knjige, da je izdala VI. zvezek dr. Tavčarjevih zbranih spisov. V tem je najlepše proslavila pisateljev jubilej. Naj bi ga proslavila tudi naša čitajoča pub-

lika s tem, da bi pridno posegla po tej knjigi. Ne bo ji žal. Spoznala bo, da imamo v dr. Tavčarju še krepko ustvarjajočo silo starejše naše literarne generacije, ki je nam ustvarila toliko lepega. In nehote bomo občutili izraz globokega spoštovanja do moža, ki je stal skoraj pol stoletja na braniku slov. napredka in je vkljub težkim bojem ohranil v sebi mlado umetniško dušo, ki rodi tako dišeče „Cvetje v jeseni“. Zelim, da bi bilo pisatelju dano pomnožiti stevilo njegovih zbranih spisov še za nekaj zvezkov. Naša literatura bo ponosna nanje!

Dr. I. L.

Luka in ženske.

(Dalje.)

III.

Dva meseca pozneje sta se vrnila Luka in kokošjegledi Lagaroš Nikola z Laškega. Kupčila se je obema dobro obnesla, in vriskala sta vsa pot do Nikolove bajte; tu je moral tudi Luka razjahati in stopiti v Nikolovo sobo, kjer mu je nalival Nikola kozarček za kozarčkom s slivovko. Ko sta se pričela naposled topo smejati drug drugemu, se objemata in si kazati vsak svoje z

lahkoto prisluzene stotake, šele tedaj sta se poslovila.

Ura v vaškem zvoniku je bila polnoči, ko je pred domačim hlevom skočil Luka s svojega vranca in ga peljal v hlev k polnim jaslom.

Nobene utrujenosti ni čutil. Če bi bili zaukali kje na vasi fantje, bi bil takoj pohitel k njim. A bilo je vseokrog tako tiho; samo veter je zašumel večsih v vrhovih sadnega drevja.

Počasi je plezal po strmih lestvi navzgor v svišli.

Ogrnjen v dišeče oblake majniškega cvetja, so se klanjale pod hišo jablane; svačkovskopisani liščki, ki so gnezdili v njihovem vejevju, so se žgoleč izpreletavali od cveta do cveta. Sladko, kakor po svežih pomarančah, je dišalo v zraku.

Luka je ležal pod cvetočo jablano, v mehki travi, mežikajoč v svetlo predpol dansko solnce. Tako prijetno je bilo doma, tako solčno — njegovo sree pa je hrepenelo daleč daleč na Ogrsko, k ognjevitim, čarokrasni Madžarki...

Sredi tega hrepenenja pa se je spomnil na Kračmanovo Reziko, ki jo je bil tako trmoglavo zapustil, in nič več ni mogel ostati pod jablano...

Pri „Veseli točajki“ so ga že čakali zunaj v vrtu pod košatimi kostanji fan-

tje. Obljubil jim je bil zjutraj, da bo daljal za pijačo toliko časa, dokler ne bo izgrinil zadnji stotak iz njegovega žepa, in zdaj so bile že vse mize zasedene.

Luka je vzel v roke harmoniko in zaigral najbolj poskočne in vesele. — Fantje so zavriskali; ko se je zapenilo na vseh mizah v visokih vrčkah pivoin se je zaiskrilo v steklenicah rujno vino, so pričeli peti. Vse popoldne do večera in še kasno v noč se je razlegalo izpod konstanjev veselo petje.

Zvezde so žarele na nebu, mesec se sanjavo oziral iz svojega srebrnega čolna, fantje so vriskaje odšli skozi vas — Luka pa je obsedel za mizo pod kostanji, objemaje natakario Olgo in igraje se z njenimi kodrčki, ki so se ji pozibavali ob sencih in nad čelom. — Njegove misli pa so bile daleč od Olge... bile so pri ognjevitih Madžarki Adeli...

Teden dni so že prepevali v senčnatem vrtu „Veseli točajki“ fantje, teden dni je že raztezal Luka harmoniko. Od jutra do večera so doneli izpod konstanjev glasni vriski, so žvenketali polni kozarci in vrčki, je zvončkljal razposajeni smeh debele Olge.

Nekoč, ko je bil Luka najbolj židane volje, se je uprlo vanj dvoje milosijoih, prosečih oči. Luka je omahnil s harmoniko na kolenih za mizo... Na

nacionalne Očko lahko da ubogi delavski pari 16 l vina, da si namažejo svoja »Štallklang«-grla. Iz ljubezni do teh je dal tudi odstaviti slov. napise v veži. Menda bo v zameno za te naredil napise v esperantu. Opozorjamo oblasti naj se bolj zanimajo za ta lokal in očeta Očka! — Narodni železničarji.

— **Od prostov. požarne brambe** se nam poroča, da se radi državnega žalovanja za Nj. Vel. kraljem Petrom ljudska veselica v Ljudskem vrtu dne 4. septembra 1921 ne more vršiti. Ker so pa predpriprave že končane, priredi požarna bramba dne 2. oktobra t. l. ob 14. uri na Glavnem trgu veliko ljudsko tombolo z čez 200 krasnimi dobitki. Dobitki se bodo razstavili tekem prihodnjega tedna v nekem izložbenem oknu v Gosposki ulici. Istega dne ob 16. uri se potem vrši velika oktoberska veselica v Götzovi dvorani z istimi točkami sporeda, kakor bi bile v Ljudskem vrtu. Tudi plesateljini bodo prišli na svoj račun. Torej, dne 2. oktobra naj pride vse, kar se hoče enkrat res dobro zabavati, h Götzu!

— **Z občnega zbora krojaške zadruge v Mariboru.** Krojaška zadruga je imela te dni izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu je bilo odobrenje pravil za novo ustanovljeno nakupovalno zadrugo krojačev, preureditev združnih pravil ter njih natisk v državnem (slovenskem) jeziku. G. Božič je govoril o nujni potrebi nakupovalne zadruge. Ker je govoril slovensko, so razni nemščurki vihali nosove. G. Fabjančič je zahteval, da se pošiljajo samo slovenska vabila; načelnik zadruge g. Kossar pa mu je odvrnil, da je večina Nemcev, tudi glasovanje je pokazalo, da imajo v zadruzi večino nemčurji. Na Fabjančičevo trditev, da znajo in razumejo vsi slovensko, je odvrnil nek Ledinegg: Wir haben deutsche Ausbildung. In ta »deutsche Ausbildung« se vidi tudi v celem združnem poslovanju. Kljub temu, da zakon predpisuje uradovanje v državnem jeziku, uporablja vodstvo zadruge nemški pečat, nemške tiskovine in nemški jezik. Prejšnji predsednik g. Božič, je sicer nabavil vse slovensko, a to sedanjem predsedniku, g. Kossarju ne diši. Vprašamo ga, kje ima slovensko napisno ploščo, ki jo je nabavil g. Božič že l. 1919? Priporočamo mu, da jo da takoj zopet razobesiti, svojo nemško ploščo, z njo pa vso nemškutarijo naj spravi med staro — nerabno šaro. Obrtno oblast bi prosili, da pošilja k občnim zborom zadruge kakšnega uradnega zastopnika, ki bo preprečil podobne nemčurske komedije. Narodnemu občinstvu priporočamo, da se poslužuje samo slovenskih obrtnikov, ki so označeni v seznamu slovenskega trgovskega in obrtnega društva.

— **Vpisovanje v obrtno-nadaljevalno šolo.** Na obrtno-nadaljevalni šoli v Mariboru prične šolsko leto 1921/22 začetkom meseca oktobra t. l. Natančni datum se bo prijavil pravočasno. Vpisovanje se vrši v času od 30. avgusta t. l. do 2. septembra t. l., in sicer vsak dan od 17. ure naprej v telovadnici deške meščanske šole v Krekovi ulici. Za vpisovanje velja nastopni red, katerega se morajo držati

cesti ob gosstilni je stala Kračmanova Režika, zroč žalostno v vrt...

Tisto noč je izginil iz Smukovega hleva Lukov vranec in Luka z njim.

IV.

Več kakor pol leta ni bilo o Lukki od nikoder ne duha ne sluha. Nekateri stare žene, ki so si že zdavnaj šepetale med seboj, da je Luka najbrže v zvezi s hudičem, so sklepale, da ga je povabil Lucifer k sebi v pekel in ga postavil za svojega namestnika, da se je šel lahko sam kratkočasiti na površino zemlje; druge bolj odprte glave pa so predle, da je bil Luka gotovo toliko pameten, da ni sprejel Luciferjevega povabila in da ga Lucifer zdaj za kazen preganja s tropo hudičev po svetu...

Pod zimo pa se je naenkrat raznesla po vasi novica, da živi Luka nekje na Ogrskem, a ne sam, temveč s čudovito lepim dekletom. V belem dvorcu, kakor v rajni, trčita dan za dnem in si pripenjata drug drugemu rdeče rože na prsi. To novico je prinesel nekega dne k Smukovim majhen bradat možiček —

vajenci(nke) strogo: dne 30. avgusta t. l. vajenci(nke) in zadruga krojačev (262), dne 31. avgusta t. l. vajenci iz zadruge aprovizacijskih obrti (66) in iz zadruge čevljarških mojstrov (63); dne 1. sept. t. l. vajenci iz zadruge kovinskih obrti (184); dne 2. septembra t. l. vajenci iz ostalih obrti in event. opravičeni zamudniki izza prejšnjih dni. Oglasiti se morajo vsi vajenci(nke), če so posečali že lani obrtno-nadaljevalno šolo ali ne. Vsak vajenec(nka) plača pri vpisovanju celoletne šolnine 20 K in za kontrolno knjižico 3 K, torej skupaj 23 K. Vsak vajenec(nka) mora prinesiti seboj odpustnico ljudske ali meščanske šole, če je pa posečal šolo že lani, letni izkaz, ki ga je dobil koncem šolskega leta. Delodajalci naj opozore pravočasno svoje vajence(nke) ne gorenji razglas ter jim naj dajo priliko, da se morejo oglasiti redno.

— **Prevode iz francoščine** oskrb dipl. učiteljica francoskega jezika in bivši sodni tolmač ga. Berta Schmidt-Doubravsky, Sodna ulica 26, I. nadstropje.

— **Zobozdravnik dr. Viktor Kac** se je vrnil ter s 1. sept. zopet ordinira.

— **Otvoritev trgovine »Meraki«** Trgovina z barvami in laki »Meraki« se vsled nastalih težkoč ne otvori 27. t. m., kakor se je prvotno naznanilo, ampak nekaj dni pozneje.

— **Umetniška razstava »Probuda«.** Dne 29. t. m. otvori »Probuda« v veliki dvorani Narodnega doma jako zanimivo razstavo, ki bo odprta samo dva dni. Otvoritev se vrši ob 10. uri predpoldne. Vsak večer ob 20. uri predavata gosp. profesor Volavšek in g. akademični slikar Strle, na kar posebno opozarjamo. Ker ima »Probuda« cilj zainteresirati slovensko javnost za domače umotvore, pričakujemo, da se razstave in predavanj udeleži mnogobrojno občinstvo. Natančneje na lepakih.

— **Obrtniki člani »Slov. obrtnega društva« v Mariboru.** Po sklepu odbojnice seje, Vam sporočamo glede obiska »Ljubljanskega velikega semnja« sledeče: želi se čim večje vdeležbe in da se korporativno vdeležimo. Glede na našo razstavo je določen dan na nedeljo dne 11. septembra. Torej vsi kateri so namenjeni obiskati »Ljubljanski veliki semenj« naj se oglase radi natančneje informacije v društvenih prostorih Aleksandrova cesta št. 22.

— **Graški semenj.** V času od 24. sept. do 2. oktobra se vrši v Gradcu semenj, ki je že dolgo znan pod imenom »Grazer Herbstmesse«. Ker se polagoma zopet navezujejo stari stiki med industrijo in trgovino srednje-evropskih dežel, ima letošnji graški semenj pomen tudi za našo trgovino in ga bodo gotovo posečali tudi jugoslovenski trgovci. Opozarjamo, da je na semnju velika razstava industrije, trgovine in obrti ter posebna razstava kmetijskega in gozdarskega gospodarstva na Štajerskem. Razen tega bo Gradec poskrbel za raznovrstne kulturne in umetniške prireditve ter razstave. Oni, ki se za razstavo zanimajo ali jo žele posetiti, naj se oglase na Messeamt, Graz, Burggasse 13.

— **V restavraciji »pri Urbanu«** se vrši danes koncert narodne godbe. Opozorjamo na tozadevni oglas na zadnji strani našega lista.

Lagaroš Nikola; ne da bi bil zlezal s svojega suhljatega konjiča, na katerem je bil prijezdil, je razlegal Smukovim na dolgo in široko, kako je živel z Luko po svetu. Pocenji nakupljene konje na Hnuškem in na Ogrskem sta bila poprodala na Laškem s tolikim dobičkom, da on, Nikola, še ne pomni kaj takega. Zato se nazaj grede nista nič ustavila doma in sta hitela zopet na ogrsko nižino, da si nakupita še enkrat toliko konj kakor poprej. Tam, na Ogrskem, pa je imel Luka za ljubico tako krasno dekle, da njegove, Nikolove oči, še nikoli niso videle krasnejšega. Ko je zagledal Luka po dolgem času zopet svojo krasno Madžanko, ni bil za nobeno kupčijo več; žepa napolnjena s tisočalki — ali ni imel zdaj najlepšo priliko, da razveseli svojo oboževanko! In Luka se je hotel prikupiti svoji ljubici; ostal je pri njej, jo oblačil v svilo, in ker je bila tudi ona strastna jahalka, je tudi njej kupil konja...

Tako je pripovedoval Nikola. (Konec prih.)

— **Tatvine na sodnji.** Dosedaj še neznan dolgoprstež si je izbral mariborsko sodišče za svoj oblačilni zavod. Prihaja redno v gotovih presledkih ter vselej kakor tatinska sraka odnese, kar mu pride pod roke. Dosedaj si je na ta način že nabavil: par brisač, eno sukajo, klubuk, več bluz, nekoliko skeklenic in par galoš. Mora biti pogumen ptič, ki prihaja krast na sodnijo.

— **Svetinje pri Ormožu.** (»Strankarska shika«.) Bilo je v letu Gospodovem 1921 14. VIII. Ob 6. uri zjutraj. Ta dan in ta čas se je zbralo pobožno ljudstvo k zgodnji sv. maši, napolnilo cerkev in nekaj vernikov je bilo zbranih tudi v zakristiji. K zadnjemu blagoslovu pride tudi g. župnik iz spovednice v zakristijo, poklekne in začne opravljati svoje molitve. Med tem časom naznani zvonček zadnji blagoslov in vsi verniki pobožno pokleknejo. Tedaj zapazi g. župnik, da neka oseba v njegovi bližini kleči samo na levem kolenu. To gospoda seveda silno razkači in namesto, da bi dotično osebo dostojno opomnil, da se kleči na obeh kolenih, pa je dušni pastir napravil takole: Hipoma dvigne svojo nogo, jo iztegne proti omenjeni osebi, glavo malomarno podpre z roko, napravi jezen obraz ter se izrazi: »To je strankarska olika«. Dotična oseba je to mirno prenesla in odšla iz zakristije. (Tiho bodi g. župniku povedano na uho, da je dotičnik šest let bival med ujetniki, prestal razne bolezni in rane, medtem ko je on vesel lahko sedel doma, duhal ljutomerska vina in se učil strankarske olike.) Gotovo pa je, da tako početje g. župnika ni na mestu in mi smo le hvaležni, da nam je na tak način pokazal svojo oliko in oliko njegove stranke. Hvala lepa! Kedo ima v resnici boljše strankarske olike, naj razsodijo čitatelji sami.

— **Iz Ljutomera.** (Odmev izza občinskih volitev). Mesca maja ste klerikalna in nemškutarska stranka priredili v restavraciji Triglav volilni shod, na katerem je znani nemškutar usnarj Sinigoj govoril med drugim, da je bil 20 let v fremdi, da plačuje dosti štajra in da se radi tega mora tudi nemškutarje vpoštevati. Navzoči pristaš SKS mu zakriči: »Zivio nemškutar!« Radi tega medklica je vložil Sinigoj tožbo zoper Stanjka radi razžaljenja časti. Pri sodnih razpravah je nastopil Stanjko dokaz resnice, ki se mu je posrečil. Sinigoj po rodu primorski Slovenec, je namreč bil in je še vedno nemškutar. Podpisoval se je Sinigoj, po preobratu je vložil na okrajni šolski svet prošnjo za nemško šolo, v svoji hiši je nekaj časa vzdrževal en razred tajne nemške šole, svoe otroke še sedaj vzgaja v nemškem duhu in jih pošilja v nemške šole, sina v Gradec, hčerko pa v nemško meščansko šolo v Mariboru. Pri razpravi je izjavil, da to stori radi tega, ker je v Nemški Avstriji večja »ordnunga«, kakor pri nas. Sinigojev zastopnik je proti oprostilni sodbi prijavil vzklic, vsled česar se bo z zadevo bavilo še mariborsko okrožno sodišče.

— **Kraljevi konak v Topoli** — dijaški dom. Iz Beograda javljajo: Občina Topola je sklenila pokloniti dijaškemu Ferijalnemu savezu konak Karađorđevićev. F. S. bo konak uporabil kot letovišče za brata Hrvate in Slovence, nudeč jim na ta način priliko, da bolje spoznajo naš narod.

— **Otroci in smodnik.** V Goruši v Bosni sta našla dva mala dečka zaboje ekrazitnih nabojev za razstreljevanje kamenja. V svoji otroški nevednosti sta razbijala naboje s kladivom. Pri tem je nevarno razstrelivo eksplodiralo in oba težko ranilo. Čuditi se je le, da nista oba na mestu mrtva.

— **Dramatična šola v Splitu.** Kakor poročajo listi iz Splita, se tam v kratkem otvori dramatična šola.

— **Protialkoholno gibanje.** V ponedeljek je bil v Lausanni v Šviciji odprt 16. kongres za pobijanje alkohola. Otvoritve se je udeležilo nad 3500 oseb, med njimi tudi švicarski predsednik.

— **Ponesrečen zrakoplov.** Velikanski angleški zrakoplov, Z. R. 2., ki je nameraval prepluti Atlantski ocean, se je na poskušni vožnji nad Nilum ponesrečil ter padel v reko Humber. Na krovu zrakoplova se je nahajalo 50 oseb, ki so se pri padcu ubile.

— **Akcija Male antante proti komunistom.** Kakor je izjavil romunski ministrski predsednik Take Jonescu, bo Mala antanta nastopila z ostro protikomunistično akcijo. Koncem tega mesca se vrše posvetovanja med romunskimi, čehoslovaškimi, jugoslovanskimi in italijanskimi državniki, da se odrede smerice za to borbo.

Slov. nar. gledališče.

x Iz gledališke pisarne. Vabimo vse dosedanje gg. abonente, naj javijo v gledališki pisarni najpozneje do 1. septembra, bodo-li obdržali svoje lanske prostore. Pozneje razpišemo nov abonement in se ne bomo mogli ozirati na želje starih abonentov. — Nocoj (27. avg.) ob 8. uri zvečer se prične pouk v dramatični šoli. Vsi učenci, ki so se dosedaj prijavili, naj pridejo točno; pred pričetkom pouka se sprejmejo ev. še učenci za I. in II. tečaj. — Uprava slov. narodnega gledališča namerava izdajati v tekoči sezoni gledališki list »DRAMA«. Interesenti naj se javijo pisмено ali ustmeno v gledališki pisarni glede naročnine. Vabimo naše gg. trgovce in obrtnike, da stopijo z upravo glede inseriranja v gledališkem listu v stik. Podrobnosti objavimo v najkrajšem času.

Gospodarstvo.

g Prodaja konjskega gnoja se vrši dne 5. septembra t. l. ob 11. uri dop. pri komandi 45. pešpolka (vojašnica na Meljski cesti).

g Italijansko-ruska trgovska pogajanja. Pogajanja Italije z ruskimi delegati, ki so se vsled odsotnosti italijanskega zunanjega ministra prekinila, se bodo zopet nadaljevala in pričakovati je, da bodo kmalu prišla do sporazuma in zaključka. Trgovska pogodba se bo naslanjala na angleško-rusko pogodbo in bo tudi vsebovala določbo, da se mora Rusija v italijanskih pokrajinah in kolonijah popolaoma vzdržati komunističnih idej in metod.

Sport.

»Zvezne kolesarske dirke v Celju dne 28. t. m. se udeležijo iz Maribora in okolice: mariborski kolesarski klub, kolesarski klub v Ormožu in v Križevecih. Cilj v Celju ob 9. uri dopoldne pred restavracijo »Branibor«. Prijatelji kolesarjev dobrodošli. Dopoldne izlet na Teharje.

Občinske volitve v Studencih.*

(Komunistom v Studencih v album in slov. javnosti v vednost.)

Pretekli so že 3 meseci po izvršenih občinskih volitvah. Danes je že malokatera občina, ki ni imela svojega postavnega občinskega odbora in pred-

*) Objavljamo ta članek, ki smo ga prejeli iz vrst narodnih socialistov, da siračno se ne strinjamo v vseh podrobnostih z izvajanjem dopisnika. Po načelu »andiatu et altera pars« smo se informirali o komunistih v Studencih in dobili vtis, da trditve glede g. Nachtigalla niso popolnoma točne. G. Nachtigall je pripadal socialno-demokratski levici, ki je nastala v Mariboru vsled ponesrečene taktike ljubljanskega vodstva, deloma tudi vsled precejšnjega vpliva nemško-nacijonalnih elementov med mariborskim delavstvom; vezala se je tudi s komunisti, ni pa pripadala komunistični organizaciji, proti kateri je naperjen zakon o zaščiti države. Mi smo odločno za to, da se zadeva objektivno preišče in ako se gosp. Nachtigallu in tovarišem dokaže, da so bili res komunisti, je treba brez pardaona ukreniti vse, kar določa zakon. V tem slučaju pa bi se morale enake mere uporabiti tudi proti drugim obč. zastopom n. pr. v Mariboru, ki so nastopili pri obč. volitvah pod imenom »delavska zveza«. Čudno je vsekakor, da je politična oblast razveljavila mandate samo 3 odbornikov v Studencih, ostale pa potrdila, da siračno so bili izvoljeni na istem programu. Odločen boj vsem škodljivcem države, toda boj, pravičen in dosleden, ter strogo spoštovanje zakonov — to bodi kritlej za presojanje takih in podobnih upravnih političnih vprašanj. Op. ured.

stojnika. Med te spada 4000 prebivalcev broječa industrijalna občina Studenci pri Mariboru. To je zasluga komunistično navdahnjenega delavstva, ki hoče meni nič tebi nič z glavo skozi zid.

Za časa občinskih volitev je šlo s komunistično navzdol. Takrat ni bilo več tako varno nastopati s komunističnimi frazami kakor za časa volitev v konstituanto, ko se je govorilo in kvasililo kakor se je komu zljubilo. S tem pa ni rečeno, da so se do takrat gospodje komunisti že izpreobrnil. Ostali so prav tisti, kakor so bili, nastopali so le bolj previdno, ker jim je šlo za lastno kožo. In tako so studenški komunisti napravili prav dobro potezo. Nastopili so z listo pod imenom »delavska in kmečka skupina«. V listo pa so dali same komuniste po mišljenju, čeprav je bil morda še kateri tudi zapisan pri JSDS stranki, ker se je pač pozabil — izbrisati. Na ta način se jim je posrežilo, da so dobili od 24 mandatov 14 in združene slovenske stranke 10, kar je gospode komuniste zelo neljubo presenetilo. Zakaj računati so z vso gotovostjo na tri četrte t. j. na 18 mandatov.

Pri volitvi župana in obč. starešinstva so komunisti pod vodstvom znanelega Nachtigalla nastopali nepošteno. V zavesti, da imajo večino, spleh Slovencev niso upoštevali, ampak si mandate med seboj razdelili, kar lepo po domače. Proti temu so se Slovenci pritožili in se priziv še sedaj nahaja pri dež. vladi v Ljubljani.

Med tem pa je doživel komunizem svoj popolni krah z zakonom o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Na podlagi tega zakona so vsi komunistični mandati razveljavljeni. Kako je okrajno glavarstvo našlo med 14 mandati »delavske in kmečke skupine«, kjer je 13 izrazitih komunistov, samo 3 komuniste in jih razveljavilo, to je rad

vse zanimiva in značilna uganka, katero bode treba na vsak način nekje rešiti.

Gospodje komunisti! V sedanjem položaju je razumljivo, da tajite zveze s komunisti, ampak možato to nikakor ni. Danes še kandidat za ustavotvorno skupščino komunistične stranke, Nachtigall, noče biti komunist. Pred dobrim pol letom je bil pa še ves navdušen in z njim vsi drugi. Zato še ni treba tako očitno lagati kakor ste v zadnji »Volksstimme«, da sploh ni bilo komunistične stranke v Studencih. Kako so pa dobili komunisti pri volitvah v konstituanto 400 glasov, internacionalci pa samo 60 in še predstavnika liste niso imeli? Ali se spominjate Wallisch-Nachtigall-Gmajnarjevih shodov v Križevem dvoru, kjer se je trlo na stotine in tisoče po večini Studenčanov in so bili sedaj izvoljeni kandidati vaše »delavske in kmečke skupine« med voditelji in glavnimi agitatorji teh shodov? — Zakaj pa so bili vsi tamošnji shodi JSDS Slanovca in Kristana tako klavni? Ali se spominjate, kdo je svoj čas pobiral podpis, da bi se naši kraji priklonili N. Avstriji? Hočete imena? Ali mislite, da samo vi veste, kdo je agitiral in pobiral članarino za komunistično stranko? Mislite, da samo vi veste, kdo jo je plačeval? Pojdite v delavnice in si pogledajte knjige izza tistih dni, ko je šel komunizem v klasje! Tam dobite izvoljenega a nerazveljavljenega kandidata Haberla in še marsikakega drugega. Le oglejte si jih! Ali ni vaš izvoljeni in tudi še nerazveljavljeni kandidat Baumann, ko se je vrnil tako pozno iz Rusije, širil boljševizem in komunizem ter ponovno trdil, da se mora tako delati kakor v Rusiji? Ali ni bil že vaš izvoljeni pa tudi še nerazveljavljeni kandidat Mandl izgnan kot naši državni nevaren v N. Avstrijo in se je izgon po intervenciji in zaslugi toliko obrekova-

lega gorenta Vokača preklical, ker se mu je smilila njegova družina?

Ali hočete še dokazov? S hecarji in denuncijanti« ima primerno časti vredni Jože Nachtigall po slobi in menda tudi v »Volksstimme« dobro operirati. Ako tajite, da ste bili komunisti, da ste rovarili proti državi in našemu narodu in se vam dokaže, to ni nobena hecarija, ne denuncijantstvo. Zakaj pa lažete in zahtevate dokazov? Če ste možje in ste bili na krivih potih, priznajte in se poboljšajte. To je pa treba dokazati z dejanji! Kaj pomaga, če prizastopnikih oblasti govorite sladko in delate obljube, v resnici in v srečo ste pa stari grešniki!

Večina izmed vas je videla v komunizmu povoljno rešitev socialnega vprašanja in republike. Drugi pa so zideli in pričakovali, da se bodo uresničile njihove nemškonzacionalne težaje potom komunizma. Obe struji sta pa vedno in vsaki čas nastopale sovražno naši državi in našemu narodu.

Če je v narodnem in državnem interesu, da se tako važna postojanka na državni in jezikovni meji izroči takim elementom v roke, naj jo oblast izroči čimprej, tem bolje. Posledice nosi ona sama. Slovenci so trpeli in delali pri občinski upravi v najkritičnejših časih, bogme ne za svoj, ampak za državni in narodni interes, med tem, ko se komunist Nachtigall ni udeleževal občinskih poslov, ampak hujskal po shodih s svojimi tovariši. Storili bomo v tem oziru še naprej svojo dolžnost in vse korake, da nam javnost in naša vest ne bo mogla kedaj očitati, da smo zanemarili državne in narodne dolžnosti, če jih je bilo čas in prilika braniti. Stvar oblasti pa je, da ukrene kar zahteva državni in narodni interes ter pravica.

Sokolstvo.

o Javni nastop mariborskega vojaštva in Sokola, ki bi se imel vršiti današnje nedeljo, je preložen na dan 25. septembra.

Naš roman.

V eni prihodnjih številkih pričnemo objavljati Ecksteinov roman »Afrodita«. V času, ko nas tarejo skrbi in težave vsakdanjega življenja, ki je težavnejše kakor kedaj poprej, nam bo »Afrodita« pričarala davno antično življenje, polno radosti in lepote. Kakor da bi stopili iz temnih, zaduhlih prostorov v solčno jutro, tako si bomo oddahnili, ko se homo vglobili v ta roman, ki se vrši v maloazijskem mestu Mileta. Vsemogočna boginja ljubezni Afrodita, ki slehrnega smrtnika premaga s svojim čarom, bo zvezala srce vladarjeve hčeri s srcem priprostega kiparja. Ta ljubezen bo povzročila sovražstvo, boje in trpljenje nešteti drugih. Vstali bodo iz razvalin časi, dogodki in ljudje, ki so že davno pokopani v prahu preteklosti. Roman je velenimiv, stil jasev in priprost, dejanja se izmenjavajo s tako napetostjo, da je čitateljeva pozornost zmeraj na višku. Opozarjamo na ta roman in vabimo čitatelje, da v svojem krogu agitirajo za naš list. — Pristavljamo, da bomo poleg romana prinašali vedno še kulturni feuilleton, med drugim par zanimivih črtic francoskega astronoma Flammariona.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Jos. Martinc
Maribor 625
Galanterijska veletrgovina

Novo došlo!
Posteljno perje
Fino perje (Daunen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za matrace
Platno za slamnake
Nanking
Inlet
Brisalke
Kuhinjske brisače
Umivalne rute
Voščene rute
Posteljni vložki
po najnižji ceni pri
K. Worsche, Maribor
Gosposka ulica 10. 535

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavese 217
Blago zapohištvo
Posteljno perje
izvanredno nizke cene
v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gosposka ulica št. 20
Pirchanova hiša.
Svoboden ogled!
Ceniki brezplačno!

Ponudite
vse neuporabne zlate predmete kakor
veržice, obeske, prstane, zapestnice, uhane itd.
kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite trdkri
R. Bizjak
trgovina ur, zlatnine in srebrnine 4-4
1223
Maribor, Gosposka ul. 16.
Novo dospeli
cerkveni zvonovi
Ili iz bronu, desetletno jamstvo. Okoli 50 komadov razne velikosti ima v zalogi 1113 6-5
„Metallum“ d. d., Zagreb
Ilica br. 134. Telef. 1-99.
Zahtevajte cenike!

Brinjevec
zajamčeno pristen, v sodčkih in steklenicah nudi na debelo
Parna veletrgovina
Robert Diehl, Celje.
1023 12-10
Barve
lake, krtače, čopiče in vse potrebščine za slikarje in slikarje se dobi pri
R. Schweighofer
Koroška cesta 9 („Pri kmeta“)
1023 6-6
Ne pozabi naročnine!

Dežni plašči 1136 6
prvovrstni, pravkar došli. — Velika izbira dežnikov, moškega perila, klobukov, čevljev itd. najceneje pri trdkri
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Za vzorčni semenj v Pragi ter za velesemenj v Ljubljani oddajamo
legitimacije in znake.
Istotako prodajamo vozne listke za vse železniške proge Jugoslavije in Nemške Avstrije.
„BALKAN“
d. d. za mednarodne transporte
Podružnica: Maribor
Aleksandrova cesta št. 35. — Telefon št. 375.
Brzjavni: Spedbalkan. 1213 3-3

Naznanilo. Čast mi je cenj. občinstvu naznaniti, da sem prevzel
fijakersko podjetje
od g. Ed. vitez Novakowsky in bom isto vodil nadalje pod svojim imenom. — Priporočam svoje eno- in dvoprežnike za poroke, krste, vožnje po mestu, na deželo in za daljše ture. Na razpolago lastne elegantne svatbene kočije in voz z gumijevimi kolesi. — Potrudil se bom, da bom svojim cenj. gostom z vestno postrežbo po najnižjih cenah v vsakem oziru ustregel. — Telefonični klic po dnevi in po noči na tel. štev. 109.
Z velespoštovanjem
Ed. vitez Novakowskyjev naslednik
Ivan Völker, izvošček, Kersnikova ulica štev. 1.

Jesenske novosti
angleškega blaga
 za gospode in dame dobi v najkrajšem času
 ter se priporoča poznana tvrdka 12423-1
Ignac Božič, Maribor, Sodna ul. 30.

Za vzorčni sejem na Dunaju
 izdaja
legitimacije
 špedicijsko podjetje 1236 3-3
F. & A. Uher, Maribor, Slovenska ul. 8
 kjer se dobijo tudi tozadevna pojasnila.

Singer šivalni stroji
Singer šivanke
Singer nadomestni deli
Singer strojno olje.
 velika pošiljatev iz Amerike dospela. Dobi se samo v
 naši podružnici

Singer šiv. stroji Bourne & Co. Newyork
 podružnica Maribor, začasno Dravska ulica 10.
 Ugodni plačilni pogoji na obroke. 600

„MERA KL“
 d. z o. z. 1247
Ljubljana-Maribor-Novisad.

Mala oznanila.
Mladega urnega risarja išče
 Elektrarna Fala, Maribor, Aleksandrova 14-II. 1237 3-3
Brivnica Frana Novaka na
 Aleksandrovi cesti št. 22 se
 priporoča. 22
Stavbena prostora pri električni
 tovarni na Teznu se
 prodata. Naslov se izve v
 upravi lista. 1242
Dve gospodični isčeta me-
 blovano sobo, eventualno sta-
 novanje s hrano. Plača po
 dogovoru. Naslov v upravi
 lista. 1245
Več gospodov se sprejme na
 dobo hrano s 1. septembrom.
 Naslov v upravnistvu. 1244
Starejši inteligent. gospod,
 državni uradnik, išče mobil-
 nino sobo s separatnim vho-
 dom. Po dogovoru tudi s celo
 oskrbo. Dobra plača. Pogodbe
 pod „A 25“ na upravnistvo
 lista. 1246 3-1
Dobrodoča trgovina z me-
šaninim blagom se išče v
 najem: lahko tudi na deželi
 Pogodbe pod „Dobrodoča“
 na upravo lista. 1251
Sobo, elegantno opremljeno,
 s posebnim vhomom, če mo-
 goče s kopalno sobo, išče
 samski inženir-Geh. Erij, po-
 nudbe na tržko K. & B. Je-
 žek, Maribor, Aleksandrova
 cesta 51. 1228 3-2
Jetika! Specialist za pljučne
 bolezni **dr. Pečnik** ordinira
 v torek in pe ek od 11.
 do 12. in od 14. do 18. ure
 v **Mariboru**, Razlagova ulica
 št. 21. Vse druge dni St. Jurij
 ob juž. zel. 1046

Sprejmejo se:
En strugar za medenino
 (Messingdrechsler), samostojen
 vesten delavec z zanesljivo ve-
 letno prakso in 5 dobro kva-
 lifificiranih ključavničarjev za
 orodje, posebno za stanice in
 maticice (Stanzeln und Schmitte).
 Plačilni pogoji po dogovoru.
 Kranjske tovarne železne, klju-
 čavničarske in kovinske robe
 „Titan“, d. d. Kamnik pri Ljub-
 ljani. 1235 3-2

Trgov. hiša
 na Aleksandrovi cesti, dvo-
 nadstropna z modernimi
 trgovskimi lokali in pritlik-
 linami takoj na prodaj. Kup-
 pec lahko eden trgovski
 lokal s stanovanjem takoj
 prevzame. Naslov v upravi.
 1232 3-1

Narodna godba
 igra v nedeljo, dne 28. avgusta
 v gostilni pri
 „Urbanu“, Vrhanova ul. 28
 ali Samostanska ulica, od 14. ure
 naprej. Naravna vina, sveže
 Götzovo pivo, ter morda in topla
 jedila vedno na razpolago. Pri-
 poroča se 1250

Pozor!
 Kdor še ni jedel na-
 rodnega peciva, naj pride
 v gostilno in pekarno
 „K večernemu solncu“
 v Splavarsko ulico 5.
 Tam se dobi vsak dan
 sveže in tople pogace. Z
 dobro kapljico in svežim
 pivom je preskrbljeno.
 Za obilen obisk se priporoča
 1252 **gostilničar.**

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
 D. Z O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Oferiramo naše prvovrsne rožene gumba
 v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s
 cenami brez konkurence. 599
 Zahtevajte cenike! Prodaja na veliko!

Podpirajte slovenske tvrdke!

Legitimacije in pojasnila
 za dunajski mednarodni sejm dajo
 počastni in oficijelni zastopniki
„Celeritas“
 Jugoslovenska transportna d. d.
 podruž. Maribor, Aleksandrova c. 44.
Širite povsod naš list!

A. & E. SKABERNE
 Ljubljana, Mestni trg 10
 manufakturna in pleteninska trgovina na debelo
 priporoča svoje bogato skladišče **damskih in**
otročkih, kakor tudi moških nogavic. Za tekočo sezono
 ima v zalogi vsakovrsne **patentirane otroške nogavice**
 črne, rjave in bele barve.
 Pismena naročila se izvršujejo poštno-obratno in najsolidneje.

Naznanilo.
 Čast mi je, naznaniti cenj. občinstvu, da sem svojo 1248
medicinalno drogerijo v Gosposki ulici šte. 23
 opustil ter prosim, da se dozdej izkazano zaupanje blagohotno prenese na mojo lekarno
„Pri zamorcu“, Gosposka ulica šte. 13.
Magister pharm. KARL WOLF, lekarnar, Maribor.

„BALKAN“
 delniška družba za mednarodno transporte v Ljubljani.
 Podružnica: **MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.**
 Podružnice: **MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.**

Telefon šte. 376
 Špedicija vseh vrst.: o: Carinska agentura in carinske
 reklamacije. o: Vkladiščenje vsakovrstnega blaga. o:
 Mednarodni prevozi. o: Selitve z patentiranimi pohiš-
 tenimi vozovi na vse strani. o: Špedicijsko dostavno
 podjetje južne železnice.

Brzjav. naslov: Spedbalkan.
 Predprodaja vozovnic
 o: za vse progo južne in državne železnice. o:
 Skladišče spojeno s tiroi južne železnice, Aleksandrova
 cesta št. 70.
 Največje domače špedicijsko podjetje!